

 Waldorfský seminář Praha

Hudební praktikum

Díl II.

Soubor materiálů a skladeb
k osvojení a prohloubení hudebního vnímání
ve druhém roce studia waldorfské pedagogiky.

Collegium pro arte antiqua 2018

Obsah

Pentatonika		3
Doplňování písni - cvičení notografie		7
Melodická doplňovačka		8
Hudební motiv a ukázky práce s ním		9
Formální skladebné členění v lidové písni		10
Formální analýza lidové písni - cvičení		11
Předvětí k tvorbě závětí - cvičení		12
Tvorba závětí k danému předvětí - cvičení		13
Tvorba předvětí k danému závětí - cvičení		14
Rytmické rondo		15
Melodické rondo		16
Šiška		17
Rozpočítadlo		18
Budík		19
Na motivy		20
Na louce		21
Král a osel		22
Veselý výlet - rondo		23
Orientální tanec - rondo		24
Jarní rondo	Pavel Jurkovič	25
Ráj domova	Pavel Jurkovič	26
Chumelí	Pavel Jurkovič	28
Píšťalka	Pavel Jurkovič	29
Zimní ukolébavka	Pavel Jurkovič	30

Pentatonika

Tvorba a užití

Pentatonická řada (stupnice) se vytvoří 5 tóny umístěnými nad sebou v kvintové vzdálenosti. Pro melodické využití v písních se tyto tóny přenesou do blízkosti obsáhnutelné hlasem. Pentatonická řada může být vytvořena od kteréhokoliv tónu.

Pentatonická řada (stupnice) od tónu G

Pentatonická řada (stupnice) od tónu F

Pentatonická řada (stupnice) od tónu C

Pro pentatonickou melodiku (melodiku v kvintovém ladění) je příznačné:

- nemá základní tón (tóniku), je tedy možné začít či končit kterýmkoliv tónem
- postrádá půltónové kroky, které vytvářejí napětí (například v durových či mollových tóninách)
- pocitově působí otevřeně, snivě, melancholicky
- je mimořádně vhodná pro vícehlasou improvizaci, neboť žádná kombinace nevytvoří disonantní střety m2
- pro praktické použití vystačíme s řadami odvozenými od tónů C, F a G

Ukázky pentatonických písní

Dny se krátí

Zdeňka Nesvadbová

Uvítací píseň I

1. 2.

Ví - tá - me tě, pa - ní Hud - bo, dob - rý den, dob - rý den,

3. 4.

za-zní-vej všem li - dem, za-zní-vej všem li - dem kaž-dý den, kaž-dý den.

Uvítací píseň II

1. 2.

Ví - tá - me tě, pa - ní Hud - bo, dob - rý__ den, dob - rý__ den,

3. 4.

za-zní-vej všem li - dem, za-zní-vej všem li - dem kaž - dý den, kaž - dý__ den.

Všechno, co roste ze země

1. 2.

Všech-no, co ros - te ze ze-mě, chut-ná a vo - ní při-jem-ně.

Slu - nič - ko s deš - těm den co den rost - lin - ky vy - ta - hu - je ven.

Dě - ku - je - me ti, slu - nič - ko, žes nám uz - rá - lo zr - nič - ko,

dě - ku - jem ti ze - mě mi - lá, žes to zrn - ko v so - bě skry - la.

Ó má duše

1. 2. 3.

Ó má du - še, ó má du - še - dlí tam u svě - tel -
na - ho - rách. Ar - chan - děl Mi - cha - el chraň mo - ji
du - ši, ar - chan - děl Mi - cha - el chraň mo - ji du - ši.

Slunce je štítem Michaela

Josef Krček / Jan Slavík

1. Slun - ce je ští - tem Mi - cha - e - la,
tem - no - tu pře - má - há ko - pím svět - la.

2. Světlo a odvaha v podzimní čas, před temným drakem ochrání nás.

3. Pomoz nám v boji, Michaeli, abychom jako ty zvítězili.

4. Spojíme síly s Michaelem společně vyhrajem nad každým zlem.

5. Slunce je štítem Michaela, temnotu přemáhá kopím světla.

Vyjdi, vyjdi sluníčko

Petr Eben / z lidové poezie

1. Vyj - di, vyj - di slu - níč - ko, na to na - še po - líč - ko!
2. Vyj - di na ten ko - pe - ček, u - vi - díš pět o - ve - ček,
Sví - tiž sví - tiž slu - níč - ko, dám ti zla - té jab - líč - ko.
a šes - té - ho be - ra - na, se zla - tý - ma ro - ha - ma.

Svatý Martin

Dorothea Hahn / Jan Dostal

1. Tem - no je kol - ko-lem sníh je a mráz, kam a - si kuň ne-se

Mar - ti - na zas? Hled' - te, kdo v při - ko-pě chou - lí se tam,

muž ze - šed - lý se - dí v cá - rech tam sám.

2. Hledte, jak Martin už svůj tasí meč,
s ním prošel vítězně nejednu seč.
Plášť nachový z ramen snímá a tne:
"Ať hřeje tamtoho tak, jako mne!"

3. Martine, dej ať i já soucit mám,
ať druha trápení s ním prožívám.
Ať pomáhá kde se dá vždycky rád,
svorně ať můžeme dále se brát.

Kosi

Petr Eben / Jindřich Hilčr

1. Ko - si, ko - si, kdo tu hví - zdá, 2. pro - bu - dí - te všech - na hníz - da.

3. A - by vás vzal hrom! 4. Vstal už ce - lý strom.

Děťátko malé

Petr Eben / z lidové poezie

1. Dě - tát - ko ma - lé, jak jsi o - spa - lé, ptáč - ko - vé už dáv - no vsta - li,
2. Dě - tát - ko ma - lé, jak jsi o - spa - lé Kra - vič - ky jsem po - do - ji - la,

mod - lit - bič - ky vyz - pí - va - li a ty ješ - tě spíš _____
ka - šič - ku ti na - va - ři - la a ty ješ - tě spíš _____

Písničková doplňovačka

Poznejte písničku a dopište chybějící část

1

2

3

4

5

Tónová doplňovačka

Dopíšte chybějící tóny ve právné výšce a délce

Běžela ovečka

Já do lesa nepojedu

Každé ráno

A může být pisář

Hudební motiv a ukázky základní práce s ním.

Využití rytmického modelu v dalším průběhu písničky.

1

Two staves of music in 4/4 time. The first staff contains a melodic line with two phrases, each bracketed and labeled 'A'. The second staff continues the melody, with two phrases also bracketed and labeled 'A', demonstrating the reuse of the rhythmic model.

Využití rytmického modelu v dalším průběhu písničky.

2

Two staves of music in 4/4 time. The first staff has a phrase bracketed 'A' followed by two phrases bracketed 'A1' and 'A2'. The second staff continues with several phrases, some of which are bracketed with 'A' and others with 'A1' and 'A2', showing variations of the rhythmic model.

Stupňovité opakování motivu (sekvence).

3

Two staves of music in 3/4 time. The first staff shows a sequence of phrases: 'A', 'A1', 'A2', 'B', 'B1', and 'B2'. The second staff continues this sequence, illustrating stepwise repetition of the motif.

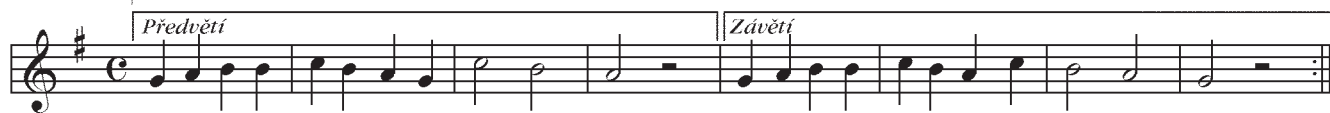
Využití jen jednoho rytmicko - melodického prvku z motivu.

4

Two staves of music in 2/4 time. The first staff shows a phrase 'A' followed by 'A1' and 'A2'. The second staff continues with several phrases, some bracketed 'A' and others 'A1' and 'A2', demonstrating the use of a single rhythmic-melodic element from the original motif.

Formální skladebné členění v lidové písni

Souvětí - osmitaktová budební perioda

1. *Předvětí* | *Závětí*
 Lí-ta-la si laš-to-vě-n-ka lí - ta - la, až se o-na ne-be ze-mě tý - ka - la.

Souvětí - osmitaktová budební perioda

2. *Předvětí* | *Závětí*

1. Když jsem hu-sy pá - sa-la, zimou jsem se trá-sa-la, teď už hu-sy ne-pa-su a zimou se ne-trá-su.

3.

1. Cib - cib - ci - bu-len-ka, mak - mak - ma-ku-len-ka, když jsem by - la ma - lič - ká,

cho - va - la mě ma - tič - ka, a te když jsem ve - li - ká, mu-sím cho-vat Pe - pí - ka.

4.

1. Já mám do - ma trn - ku, trn - ku, trn - ku, v ma-lo - va - ným hrn-ku, hr - neč - ku.

Tra - la - la - la la - la - la - la - la - la, tra - la - la - la la - la - la - la - la.

5.

Já do le-sa nepo-je-du, já do le-sa nepůj-du. Kdy-by na mě haj-ný přišel, on by mně vzal se-ke-ru.

Se-ke-ra je za dva zla-tý, a to-půr-ko za to-lar. Kdy-by na mě haj-ný přišel, on by mně to všecko vzal.

6.

1. Já mám ko - ně vra - né ko - ně to jsou ko - ně mí. Když já jim dám ob-ro-ku,

o - ni ská - čou do kro - ku. já mám ko - ně, vra - ný ko - ně, to jsou ko - ně mí.

Formální analýza lidové písně

Holka modrooká

1. Hol - ka mo - dro - o - ká ne - se - dá - vej u po - to - ka, ho - ka mod - ro - o - ká ne - se - dá - vej tam.

V po - to - ce se vo - da to - čí, po - de - me - le tvo - je o - čí, hol - ka mod - ro - o - ká ne - se - dá - vej tam.

Cib, cib, cibulenka

1. Cib - cib - ci - bu - len - ka, mak - mak - ma - ku - len - ka, když jsem by - la ma - lič - ká,

cho - va - la mi ma - tič - ka, a teď když jsem ve - li - ká, mu - sím cho - vat Pe - pí - ka.

Travička zelená

1. Tra - vič - ka ze - le - ná, to je mo - je po - tě - še - ní, tra - vič - ka ze - le - ná, to je mo - je pe - ři - na.

Když si smys - lím do ní sed - nu, když si smys - lím do ní leh - nu, tra - vič - ka ze - le - ná, to je mo - je pe - ři - na.

Červený šátečku

1. Čer - ve - ný šá - te - čku, ko - lem se toč, ko - lem se toč, ko - lem se toč,
má mi - lá se hně - vá, já ne - vím proč, já ne - vím proč, já ne - vím proč?

Tra - la - la - la, la - la - la, čer - ve - ná fi - a - la, tra - la - la - la, la - la - la, fi - a - len - ka.

Pásla ovečky

1. Pás - la o - več - ky v zeleném hájíčku, pás - la o - več - ky v černém le - se. On na ni du - py du - py dup,

o - na zas cu - py cu - py cup. Hou - fem o - več - ky se - ber - te se všec - ky, hou - fem o - več - ky se - ber - te se.

Jednoduchá předvěti k vytváření symetrických závětí

Jednotaktové předvěti (sudý takt)

1 2 3 4

5 6 7 8

Dvoutaktové předvěti

9 10

11 12

13 14

Třítaktové předvěti (lichý takt)

1 2

3 4

Čtyřtaktové předvěti (lichý takt)

5 6

7 8

9 10

Tvorba závětí k danému předvětí

Do volných taktů vymyslete a запиšte vlastní závětí.

1

2

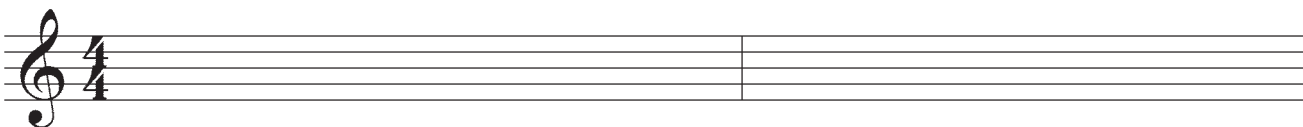
3

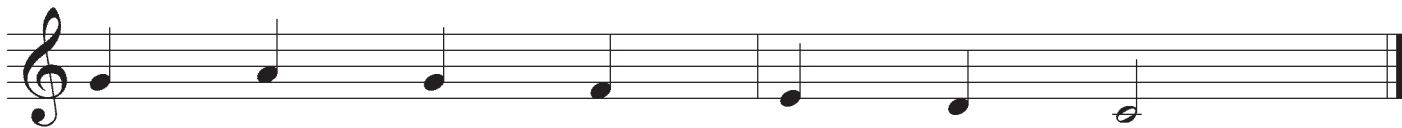
4

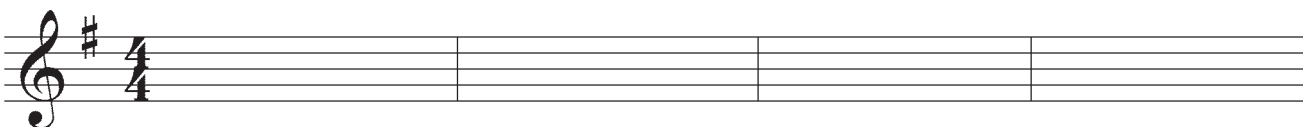
5

Tvorba předvětí k danému závěti

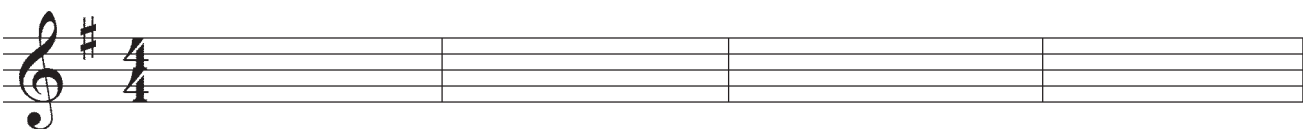
Do volných taktů vymyslete a zapište vlastní předvětí.

1

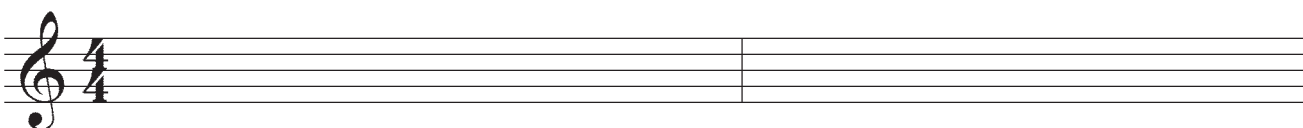

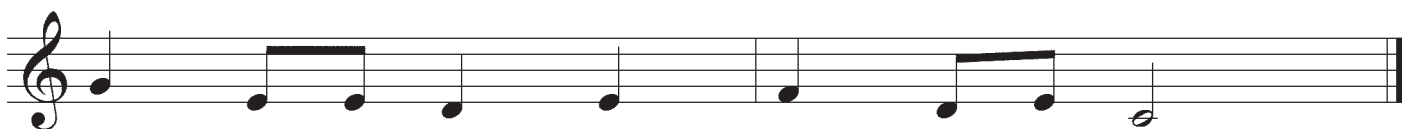
2

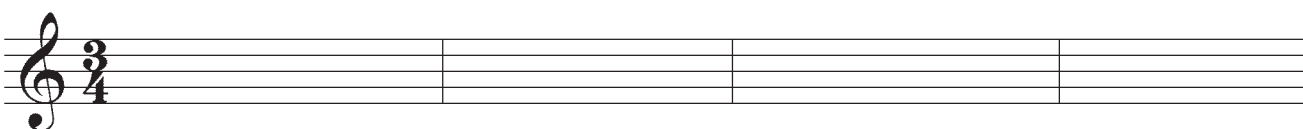

3

4

5

Rytmické rondo

Jednohlasé

A (téma)

Fine

5 B (kuplet 1)

volná improvizace

Da Capo

9 C (kuplet 2)

volná improvizace

D. C. al Fine

Dvouhlasé

A (téma)

Fine

5 B (kuplet 1)

Da Capo

9 C (kuplet 2)

D. C. al Fine

Melodické rondo

1

Rondo (Téma A)

Kuplet (Téma B)

Kuplet (Téma C) *Da Capo*

Kuplet (Téma D) *Da Capo*

2

Rondo (Téma A)

Kuplet (Téma B) *Da Capo*

Kuplet (Téma C) *Da Capo*

Kuplet (Téma D) *Da Capo*

3

Rondo (Téma A)

Kuplet (Téma B) *Da Capo*

Kuplet (Téma C) *Da Capo*

Kuplet (Téma D) *Da Capo*

Šiška

I
II

Padá šiška achich, ach, Až u-dě-lá šiška bum,
tr-pas-lí-ci ma-jí strach, zalehne jim celý dům.

Mezihra

Všichni

Metalofon

Zvonkobra

Xylofon

Dřívka etc.

Rozpočítadlo

I
En-ten - tý-ny, kdo u-mí no-ty, ten do-ve-de hrát.

II
ne-bud' lí-ný,

nik-dy už bez not pís-kat nech-ce. *Fine*

Pís-ká leh-ce a kdy chce, kde chce, *Fine*

Mezibra

D.C. al Fine

D.C. al Fine

Metalofon

Zvonkohra

Xylofon

Dřívka etc.

Budík

I
Tik-tak, ti-ky-tak, tik-tak, ti-ky-tak,

II
kdo chce tikat ta-ky tak mu-sí vě-dět co a jak.

Kdo má do-ma bu-dí-ka na-u-čí se ti-ka-ti

ten ví, jak čas u-tí-ká, bu-dík se mu vy-pla-tí.

Tik-tak, mů-že tikat Tik, tak, mů-že ti-kat ta-ky tak.

ti-ky-tak, ta-ky tak! ti-ky-tak, mů-že ti-kat ta-ky tak.

Metalofon

Zvonkobra

Xylofon

Dřívka etc.

Na motivy

I

II

Všichni

Metalofon

Zvonkobra

Xylofon

Dřívka etc.

Na louce

I.
 Ze - le - ná se lou - ka z té lou - ky ně - co kou - ká
 Se - dí tam a kou - ká, rád by si chy - til brou - ka.

II.

má to čer - ný frá - ček a je to a - si kos.
 Je jich pl - ná lou - ka a kos má na ně nos.

Všichni

Metalofon

Zvonkobra

Xylofon

Dřívka etc.

Král a osel

Všichni

Mezihra

Metalofon

Zvonkobra

Xylofon

Dřívka etc.

Veselý výlet

Rondo A - B - A - C - A - Coda

A

S1

S2

4

1.

2.

B

8

1.

2.

C

15

1.

2.

Coda

22

1.

2.

Orientální tanec

Rondo A - B - A - C - A - Coda

A Tanečně

Flétna 1

Flétna 2

Zvonkobra
sopr., alt.

Metalofon
sopr., alt.

Xylofon
sopr., alt.

7 **B**

Fl. 1

Fl. 2

Zv.

Met.

Xyl.

14 **C**

Fl. 1

Fl. 2

20 **Coda**

Fl. 1

Fl. 2

Zv.

Met.

Xyl.

Jarní rondo

A - B - A - C - A - D - A

Pavel Jurkovič
(1933 - 2015)

A

Flétna 1

Flétna 2

Zvonkobra
sopr., alt.

Metalofon
sopr., alt.

Xylofon
sopr., alt.

Claves

9 **B**

17 **C** (doprovod jako B)

25 **D** (doprovod jako B)

Ráj domova

Rondo A - B - A - C - A - D - A

Pavel Jurkovič / Jan Čarek

A

Flétna

Metalofon

7

Zpěv 1

Jen si dě - ti vši - mně - te, co je krá - sy na svě - tě.

Zpěv 2

Jen si dě - ti vši - mně - te, co je krá - sy na svě - tě.

Zpěv 3

Jen si dě - ti vši - mně - te, co je krá - sy na svě - tě.

Zvonkobra

Metalofon

Xylofon

11

Zp. 1

Jen si dě - ti vši - mně - te, co je krá - sy na svě - tě.

Zp. 2

Jen si dě - ti vši - mně - te, co je krá - sy na svě - tě.

Zp. 3

Jen si dě - ti vši - mně - te, co je krá - sy na svě - tě.

Fl.

Zv.

Met.

Xyl.

B

Zp. 1

Jen se dě - ti roz - hléd - ně - te, co tu je - nom kví - tí kve - te.

Zv.

Met.

Xyl

Da capo A

C

Zp. 2

Co zví - řá - tek je - nom tu je, co tu ptáč - ků po - le - tu - je.

Zv.

Met.

Xyl

Da capo A

D

Zp. 3

A co je tu dob - rých li - dí, co si štěs - tí ne - zá - vi - dí.

Zv.

Met.

Xyl

Da capo A

Chumelí

P. Jurkovič / J. Žáček

Zpěv

1. Chu - me - lí a chu-me - lí, vys - ká - kej - te z pos - te -

Zobcová fl.
sopr.

Zvonkobra
sopr., alt.

Metalofofon
sopr., alt.

Xylofon
sopr., alt.

6

lí, po - bě - ží - me pro jed - lič - ku, pro kap - ra a pro jme - lí.

2. Oblečte si kabátky,
ukloznete před vrátky,
těšíme se na vánoce,
a jsou jako z pohádky.

3. Sklouzneme se po ledu,
zaspíváme koledu,
pro tatínka, pro maminku,
pro maminku, pro dědu.

4. Chumelí a chumelí,
všichni jsou dnes veselí.
Těšíme se na Ježíška
co nám asi nadělí.

Píšťalka

Pavel Jurkovič
(1933 - 2015)

Zpěv flétna
 Zpěv, flétna
 Housle 1, 2
 Zvonkohra sopr., alt.
 Metalofon sopr., alt.
 Xylofon sopr., alt.
 Violoncello

1. Ka - ma - rá - di pod - te k nám, z blíz - ka ne - bo z dá - li! Všich - ni má - me píš - tal - ky,
 a - by pro nás hrá - ly. Zah - ra - je - me na píš - ta - ly a - bys - te se us - mí - va - li,
 za - hra - je - me z ve - se - la, ja - ko správ - ná ka - pe - la. (tlesk)

F C F Gm C F C
 F C Dm C F C
 F C Dm C7 F

2. A kdo nemá píšťalku, tátové a mámy, může psíkat na pus, zkuste si to s námi!
 Zahrajeme na píšťaly, abyste se usmívali, aby všechno rozkvetlo, i to staré pometlo.

Zimní ukolébavka

Pavel Jurkovič
(1933 - 2015)

Zvolna

Zpěv

Bí - lé strá - ně, kůň a
Mod - ré dom - ky, bí - lé

*Zvonkobra
sopr., alt.*

*Metalofon
sopr. alt.*

*Xylofon
sopr., alt.*

Triangl

6

sá - ně, dě - ti na ně a já za ně.
strom - ky, čer - né vrá - ny, zla - té brá - ny.

11

Po - je - de - me do ha - jan a do Bí - lých Ko - lí - ban, hou, hou, hou.
Po - je - de - me do ha - jan a do Bí - lých ko - lí - ban, hou, hou, hou.

Doporučená literatura:

I. Hurník, P. Eben, P. Jurkovič: Česká Orffova škola I - IV; Editio Supraphon Praha 1983 - 1992

L. Zenkl: ABC hudebních forem; Editio Supraphon Praha 1984

B. Sviráková: Pentatonické písničky; W alternativa Brno 2014

Pierre van Hauve: Hudební školka I . IV; Editio similiae ludentes Praha 1992

**Hudební praktikum
Díl II.**

Soubor materiálů a skladeb k osvojení a prohloubení hudebního vnímání
ve druhém roce studia waldorfské pedagogiky.

Editor Mojmír Poláček

Vydalo Collegium pro arte antiqua v roce 2018
pro potřebu Waldorfského semináře Praha.